سەرمایەی وەهمی و ساختەکاری.. ئەکرەم سەعید

”ئادەم سمیس ڕای وابوو کە سەرمایەی وەهمی ئابووری بە باڵەکانی دایدالۆسەوە کە لە دراوی کاغەز دروستکراوە هەڵدەواسێ” /1

حیزبی دیموکراتی ئەمەریکا بەڵێنی خۆشگوزەرانی ئابووری و ئاشتییەکی بەردەوامیان ددەدا بە چینی کرێکاران، بەڵام ئەم حیزبە نیولیبرالە(کە پارتی پارێزگاران پێیان دەڵێن چەپ)ئازادی و خۆشگوزەرانی بە بازاڕی ئازادەوە دەبەستەوە. زۆری نەخایاند دەرکەوت پشتگیری ئەمریکا بۆ ئۆکراینا دژی ڕوسیا و ئیسرائیل دژی حەماس، جیهانێکی ئارامتر و سەقامگیرتری لێنەکەوتەوە، وە بایدن کە بازاڕی ئازادی بەرەوپێش دەبرد، لەبری ئەوەی “ئاشتی لە ڕێگەی خۆشگوزەرانییەوە” بەدەستبهێنێ بۆ جیهان، تەنیا ناڕەزایەتییە کۆمەڵایەتییەکانی وروژاند و جیهان ناسەقامگیرتر بوو.

ئەما پارتی پارێزگاران بە سەرۆکایەتی ترامپ نەک تەنها ئەمەریکا، بەڵکە سەرتاپای جیهانی بە بڕیارەکانی دووچاری”شۆک و تۆقان”کردووە. ترامپ هەندێ کێشە و جەنگ چارەسەر دەکات، بەڵام درگای ل□ بەردەم گەلێ کێشە و جەنگ کردۆتەوە. سیاسەتی ترامپ لە لۆژیکێکی ڕاستڕەوانەوە(ماف بۆ بەهێزە) و “ئاشتی لە ڕێگەی هێزەوە”، وەک بازرگانێک گرێبەست دەکات. ئیدی لێرەوە چاوەڕێین کە چوار ساڵ لەتەمەنی سەرۆکایەتی ترامپ دونیا لە لایەێک بەرەو ڕاست وەرچەرخێ، وە لەلاکەی دی بەرەنگاری دژی سیاسەتی ڕاستڕەوی زیاد بکات.

بەرنامەی “چاودێری نایەکسانی” لە ئەمەریکادا، سەرنجی ئەوەی دابوو کە سەد ساڵ لەمەوپێش سەرمایەدارە پیشەسازییەکانی/ نەهەنگەکانی بازاڕ و سەرمایەی وەک(جۆن پێرپۆنت مۆرگان و جۆن دی رۆکفێلەر) وڵاتیان بەڕێوە دەبرد، بەڵام ئەمڕۆکە نوخبەی تەکنەلۆژی(ئیلون ماسک خاوەنی تیسلا، ماڕک زەکەربێرگ خاوەندارێتی کۆمپانیای ئەمریکی مێتا/فەیسبووک، جێف بیزۆس کۆمپانیای ئەمازۆن و سوندار پیچای بەڕێو□ بەری جێبەجێکاری کۆمپانیای گووگڵ)لە ساتی ئاهەنگی دەستبەکاربوونی ترەمپ، لە کورسیەکانی ڕیزی پێشەوە دانیشتبوون. لە ڕێڕەوی هەڵمەتی هەڵبژاردن، دۆناڵد ترەمپ و بزووتنەوەی ماگا چەندین جار خۆیان وەک نوێنەری ڕاستەقینەی چینی کرێکاری ئەمریکی نیشانداوە، بەڵام دیمەنی ڕۆژی دەستبەکاربوونی ترەمپ لە کاپیتوڵ، ئیدارەی ترەمپ پڕە لە ملیاردێر و ئۆلیگارشی کۆمپانیاکان کە

سامانە سەرسوڕهێنەرەکانیان ساڵ لە دوای ساڵ زیاد دەکات.
ئایا ئەم دیمەنە شتێک لە تایبەتمەندی سەرمایەداری سەردەمی ئەمڕۆمان پێ دەڵێت؟!.
خەڵکی سەردەمی سەرمایەداری ئەمڕۆ لە بێ کاتی و بێ حەوسەڵەیی، ژیانی ڕۆژانەیان لەچاو نەوەی پێشوو، سیفەتی خێرایی وەرگرتووە(خواردنی خێرا، سناپ چات و سناپ کاش). زۆربەی خەڵکی کات و ئارەزووی نییە و دارایی نزمە بۆیە خواردنی تەندروستی کە کاتی دەوێ بۆی گونجاو نییە، لەبری پەنا بۆ خواردنی ماکدۆناڵز و نۆدلز دەبات، هەروەها خوێندنەوەی کتێب، جگە لە ئەکادمییەکان، دەنا زۆربەی خەڵکی کاتی نییە و بۆیان مایەی سەرئێشەیە، بۆیە سەردەمی خوێندنەوەی کورتە پۆست و قسەی بێ ناوەڕۆکە، ئەمە ئەنجامەکەی دەمان گەڕێنێ بۆ(کۆمەڵگەی هۆش و ئارەزووی نزم). گەر ئەمە سیفاتی کۆمەڵایەتی ئێستا بێ، ئەوا لە بازاڕدا باوی قازانج و پوڵی خێرایە – سناپ کاش. ئیدی سەرمایەی وەهمی لەم سەردەمەدا لە هەموو کات زیاتر تۆڕەکانی پانوپۆڕتر بووەو جۆرەکانی فرەچەشن بووە.
مارکس وەک زانایەکی ئابووری لەم سەردەمەی ئەمڕۆدا، لە باسی سەر بابەتدا:(قەیرانی ئابووری، گەشەی ئامێرو بە ئۆتۆماتیکی بوونی پرۆسەی بەرهەمهێنان، سەرمایەی وەهمی) ئامادەیە لە تەکماندا، چونکە ئەو بناغەی شرۆڤەی ئەو باسانەی داڕشتووە. بۆیە بە تایبەتی کاتێ باسی(سەرمایەی وەهمی) بکەین، ناکرێ نەگەڕێینەوە بۆ مارکس، دەنا باسکردنەکەمان کەموکورت دەبێ. بۆیە بۆ لێکۆڵینەوە لە سەرهەڵدانی"سەرمایەی وەهمی"و گەشە و پانوپۆڕبوونی تۆڕەکانی لە پانتایی جیهاندا، سەرتا دەبێ بگەڕێینەوە بۆ ڕەخنەی مارکس لە ئابووری سیاسی کلاسیکی بۆرژوازی.
مشتومڕ سەبارەت بە هۆکاری داڕمانی بازاڕی بۆرسە و دراوی کریپتۆ لەم دوو ڕۆژەدا، پرسیاری چەندایەتی ڕۆڵی فاکتەری بڕیارەکان حکومەتەکانی بۆرژوازەکان و گەمەکانی بانکەکانی ناوەندی بە بازاڕی دارایی وەک سەرچاوەیەکی سەبژێکتیف لە قەیرانی سەرمایەداریی ئێستادا، کردۆتە پرسیارێک سەبارەت بە مانای تیۆری قەیرانی سەرمایەداری مارکس، ئەم کورتە وتارە بەشدارییەکە لەو مشتومڕەدا.
بۆ نووسەرانی لیبڕاڵ لە قوتابخانەی ئابووری سیاسی کلاسیک، سەرمایەی وەهمی بە واتای دروستکردنی سەرمایەیە بە شێوەی"دراو" لە ڕێگەی سیستەمی قەرزەوە، بەبێ ئەوەی هیچ سەرچاوەیەکی ڕاستەقینەی بەنرخی هاوتای هەبێ لەسەر زەوی. سەرمایەی وەهمی زاراوەیەکی سووکایەتیپێکردنە، لەگەڵ گومان لە فێڵی بەردەوام بە بەکارهێنانی قەرزی نوێ بۆ توانای ئەوەیان هەبێت قەرزە کۆنەکان بدەنەوە.
بەو مانایەی سەرەوە سەرمایەی وەهمی چەمکێکە، ئابووریناسەکانی

بەرژوازی بە چەندەها ساڵ پێش مارکس باسیان کردووە، بەڵام مارکس لە کتێبی کەپیتاڵدا- بەم جۆرە باسی پرسەکە دەکات:

(شیکارییەکی وردی سیستەمی قەرز و ئەو ئامرازانەی کە پارەی قەرز بە خەی دروستی دەکات، لە دەرەوەی بازنەی پلانی توێژینەوەکەدایە، ئێمە لێرەدا بە جەختکردنەوە لەسەر چەند خاڵێک خۆمان ڕازی دەکەین، بە ئەوەی بە گشتی تایبەتمەندی شێوازی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری بزانین، خۆمان لە مامەڵەکردن لەگەڵ بابەتی بازرگانی و بانکیدا سنووردار دەکەین. سەبارەت بە پەیوەندی نێوان گەشەپێدانی ئەم دووانە و پەرەپێدانی قەرزی گشتی، دەکەوێتە ژێر ڕەچاوکردنی ئێمە.

پێشتر لە سەرمایە، کتێبی یەکەم، بەشی سێیەم (ب)دا نیشانم داوە کە چۆن پارە وەک ئامرازێکی پارەدان لە سووڕانەوەی سادەی کاڵاکانەوە سەرهەڵدەدات و لەگەڵیدا پەیوەندی قەرزدەر و قەرزکەر لە نێوان بەرهەمهێنەرانی کاڵا و بازرگانی کاڵادا سەرهەڵدەدات. هاوتەریب لەگەڵ گەشەسەندنی بازرگانی و پەرەسەندنی شێوازی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری، کە لەژێر ئەو شێوازەدا بەرهەمهێنان تەنها لە پێناو سووڕانەوەدا ڕوودەدات، ئەم بنەما سروشتییەی قەرزکردن فراوان دەبێت و گشتگیتر دەبێت ،،،.).- بڕوانە(بەرگی سێیەم: پرۆسەی بەرهەمهێنانی سەرمایە بە گشتی/ وەرگێڕان: د. فالح عەبدولجەبار/ بەشی بیست و پێنج / قەرز و سەرمایەی وەهمی/ لاپەڕەی ٤٦٤).

بەم مانایە لای مارکس سەرمایەی وەهمی کۆمەڵێک سەرمایەی پارەی قەرزکراوە(LMC)، لەبەردەستدایە کە پەیوەندی نێوان قەرزدەر و قەرزوەرگر، تێیدا ڕوودەدات. لە گروپی سەرمایەی قەرزدا، سەرچاوە و بەکارهێنانی پوڵە قەرزکراوەکان هیچ پەیوەندییەکیان نییە، چونکە نیگەرانییەکە لە دڵنیابوونە لە گەڕانەوەی پارەکە و لەگەڵ بەدەستهێنانی “سوود”ە کە بتوانای مسۆگەری بکات. بەڵام هەر لەبەر ئەم هۆکارە، مارکس دەستەواژەی سەرمایەی پارەی قەرزکراو(LMC)ی بەکارهێناوە بە وەسفکردنی کارکردنی بازاڕەکانی پارە بە گشتی، کە ئەرکە بنەڕەتییە جیاوازەکانی دراو وەک پوڵ کە ئامرازێکی ئاڵوگۆڕە، وە دراو وەک سەرمایە، لە یەک بازاڕدا کۆدەبنەوە، کە ڕێژەی سوود دیاری دەکات(لانی کەم بە شێوەیەکی ئەبستراکت).

هاوکێشەی(پوڵ-کاڵا-پوڵ) ئەمە بازنەی سەرمایەدارییە لە پرۆسەی بەدەستهێنانی قازانجی سەرمایەی کەرتی پیشەسازی و بازرگانی، بەڵام سەرمایەی وەهمی هاوکێشەی(پوڵ- پوڵ)ە، واتە ئاڵوگۆڕی پوڵ، کە دەتوانێ سوود و قازانجی چنگ کەوێ بەدوور لە پرۆسەی بەرهەمهێنان و ئاڵوگۆڕی کاڵاکان(یانی لە دەرەوەی پرۆسەی بەرهەمهێنانی ڕاستەقینەوە).

(پوڵ-کاڵا): سەرمایەدار بە پوڵەکەی مەوادی خام و هێزیکاری

کرێکاران دەکەن، لەم بەشدایە لە نێو پرۆسەی بەرهەم هێناندا زێدەبایی بەرهەم دێ، دواتر سەرمایەداران کاڵای بەرهەمهاتوو دەگۆڕنەوە بە پوڵ(کاڵا-پوڵ) کە هەڵگری(زێدەباییە)، کە وەک قازانج دەردەکەوێت لە ئاڵوگۆڕی بازاڕدا. ئەم بازنەیە لە سەرمایەی وەهمی بە پرۆسەی کارە بە بەرهەمهێنانی ڕاستەقینەی کاڵا(واتە بە پرۆسەی بەرهەمهێنانی کاڵایە کە هەڵگری زێدەباییە)، بەڵکە تەنها ئاڵوگۆڕی جۆرەکانی(دراو، دراوی کریپتۆ، پشکی کۆمپانیاکان، قەرز،، هتد) کە هەڵگری سوودە، ئەو سوودەی کە لە دواجاردا بەشێکە لە کۆی زێدەبایی بەرهەم هێنراو.

مارکس بەم جۆرە لەم چەند دێڕەدا وەسفی سەرمایەی وەهمی دەکات:

”بەم شێوەیە هەموو پەیوەندییەک لەگەڵ پرۆسەی ڕاستەقینەی کەڵەکەی سەرمایە تا دوا شوێنەوار لەدەست دەچێت، و بەو هۆیەوە چەمکی سەرمایە وەک شتێک کە بە شێوەیەکی ئۆتۆماتیکی خۆی فراوانتر دەکات بەهێزتر دەبێت . . . . ڕەنگە کەڵەکەبوونی سامانی ئەم چینە[سەرمایەدارە پارەدارەکان] بەئاراستەیەکی زۆر جیاواز لە کەڵەکەبوونی ڕاستەقینەدا بەرەوپێش بچێت . . . جگە لەوەش لێرەدا هەموو شتێک پێچەوانە دەردەکەوێت، بەو پێیەی هیچ نرخێکی ڕاستەقینە و بنەمای ڕاستەقینەی ئەوان لەم جیهانە کاغەزییەدا دەرناکەون، بەڵکو تەنها دراو، دراوی کانزا، کۆمپیالات،، هتد. بە تایبەتی لەو ناوەندانەی کە هەموو بازرگانی پارەی وڵات تێکڕا تێیدا چڕبەتەوە، وەک لەندەن، ئەم ڕەنگدانەوەیە بە ئاشکرا دەردەکەوێت؛ تەواوی پرۆسەکە دەبێتە شتێکی نامەفهوم.”. (سەرمایە/ مارکس- ڕەخنە لە ئابووری سیاسی- بەرگی سێیەم: پرۆسەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری – لاپەڕە ٥٤٩، ٥٦١، ٥٧٦/ بەزمانی ئینگلیسی).

مارکس هەوڵی داوە خۆی لە دیاردەکانی ساختەکاری و کاری نایاسایی و نائەخلاقی سەرمایەداران(خاوەندارییەتی دزییە) بەدوور بگرێ، و زیاتر شیکاری بە پەیوەندی کار و سەرمایە و یاساکانی ڕەوتی گەشەو قەیرانەکانی سەرمایە کردووە. لەتەک ئەوەشدا مارکس بەکورتی باسی لە سەرمایەی خەیاڵی کردووە، کە بنەمای شرۆڤەی سۆسیالیستەکانە بۆ دیاردەی سەرمایەی مالی و بۆرسە و قەرز و سەنەدات و ئەسهم، کە لەم سەردەمەدا(سەرمایەی کازینۆ) بەشێکی بەرچاوی سەرمایەیە. (شیکاری سەرمایەی وەهمی مارکس، تاڵەکانی سەرمایەی ڕاستەقینە و دراویی، بۆ تیۆری قەیران بەیەکەوە دەبەستێتەوە.) – سەرمایەی خەیاڵی و تیۆری قەیران – مایکل پێرێلمان/ ٢٠٠٨.

دەبێ ئەوە بڵێین کە لە چەند دەیەی ڕابردوودا کەرتی بانکی و دارایی(سەرمایەی وەهمی) پەرەسەندنێکی مەزنی بەخۆیەوە بینیوە، لەوە زیاتر کە مارکس یان هەر نووسەرێکی تری سەدەی نۆزدەهەم

خەیاڵی کردبوو. کەواتە گەر بمانەوێ سوود لە تیۆری مارکس بۆ قەیرانی سەرمایە وەرگرین، دەبێ لە باسەکانی مارکس دەربارەی سەرمایەی خەیاڵی/ وەهمی تێبگەین؛ چونکە بەبێ شیکاری دروست بۆ ڕۆڵی سەرمایەی وەهمی لە دونیای ئەمڕۆدا، مەحاڵە لە قەیران و ئاقاری سیستەمی سەرمایەداری سەردەم تێبگەین، بەتایبەتی ئەمرۆکە سەرمایەی وەهمی زۆر قەبە بووە، بۆ نموونە:

- (تەنها سێ کۆمپانیای ئەمریکی “Nvidia, Apple و Microsoft / نیفیدیا، أبل و مایکروسوفت” بەهای بازاڕیان لە هەموو بازاڕی بۆرسەی چین زیاترە.) سەرچاوە: ئەمریکا و پێوەرەکانی سەراب – سەرمایەداری گازینۆ لە سۆسیالیزمی پیشەسازی دەباتەوە! الصین بالعربیة X – 8 juni 2024.
- براون و هاوکارانی(2017)، لە ڕووپێویکردنی ئەوروپا، لێکۆڵینەوە لە گەشەی زەمانەتنامە داراییەکان بە بەرهەمی ناوخۆیی گشتی دەکەن، و دەبینن کە پشکەکانی FIRE (ناوەندگیری دارایی، بیمە و خانووبەرە) هەڵکشاوە، و بەشداریکردنی دارایی لە بەرهەمی ناوخۆیی لەچاو کەرتی بەرهەمهێنان، زیادبووە.
- دەیفس و والش لە(2016)دا ڕۆڵی حکومەتی بەریتانیا لە دابەزینی پیشەسازی و بەرزبوونەوەی دارایی ئاشکرا دەکەن، لە کاتێکدا وانگ لە (2015)دا دەڵێت: دەوڵەتی چین بۆتە “دەوڵەتی خاوەن پشکەکان”.

سەرمایەی وەهمی و ساختەکاری

لە کۆتاییدا سەرمایەداری بە فڕێدانی دەمامکەکانی، ئەم سیستەم و دەسەڵاتە نەفرەتییە ڕووی ڕاستەقینەی خۆی دەرخست. دەمامکەکانی سەرمایەداری مژدەی خۆشگوزەرانی و سەردەمی زێڕینی بە چینی کرێکاران و هەژاران دەدا، و مۆسیقا و سروودی خۆشەویستی و ئاشتی لە لێوەکانییەوە دەچڕی، بەڵێنی سەقامگیری و پێشکەوتوخوازی نوێ دەکردەوە، بەڵام لە کۆمەڵگەدا ساڵ بە دوای ساڵ هەژاری و ساختەکاری و کۆنەپەرستی و جەنگ و تیرۆر زیادی کردووە.

دانتێ لە کتێبی”کۆمیدیای ئیلاهی”دا وەسفی “گێریۆن”ی ساختەکار بەم شێوەیە دەکات:

ئەو دەموچاوەی پیشانی دەدا، دەموچاوی پیاوێکی دادپەروەر بوو،
ڕواڵەتی دەرەوەی سیماکانی زۆر بەخشندە بوون؛
و باقی قەدو باڵای جەستەی مارێک بوو

هەموو کلکی لە بەشایەکەدا دەلەرزان
لە کاتێکدا نوکە ژەهراویەکەی بەرەو سەرەوە دەپێچایەوە،
هەر وەکو کلکی دووپشکێک

ئەم وێنەیە سروشتی ساختەکاری بە باشی دەردەخات. قوربانییەکان دەبنە نەچیری وێنە و ڕوخساری چاکەی ساختاکارەکان، دواتر بەهۆی ئاڵۆزییەکانەوە سەرییان لە دەشێووە و دەکەونە چنگی شتێکی چاوەڕواننەکراوەوە، پێش ئەوەی نوکە ژەهراوییەکان پێیانەوە بدات.

دادگای تاوانەکانی تورکیە بڕیارێکی بە وێنەی لە دژی دامەزرێنەری سیستەمی دارایی ساختەی ناسراو بە "بانکی کەڕگە"، مەحەمەد ئایدن ناسراو بە "توسونجوک" دەرکرد. سزای زیاد لە ٤٥ هەزار ساڵ لە زیندانی بەسەردا سەپێندرا، دوای ئەوەی بە چەندین تاوان سزا درا، لەوانە ساختەکاری لەڕێگەی سیستەمی زانیاری و پارە سپیکردنەوەی و پێکهێنانی ڕێکخراوێکی تاوانکاری. – سەرچاوە/ ساتی ڕۆژنامەی(ئەنبات/ ٢٠٢٥-٢-٦).

ئەمە سەرگوزشتەی یەکێکی گرگنی(پارڤێنیر2/)ی سەردەمی ئەمڕۆیە.

مارکس لە سەرمایەدا دەنووسێ:(لەبری ئیستغلالکارە کۆنەکان، کە ئیستغلالکردنیان کەم تا زۆر پیاوسالاری بوو، چونکە تارادەیەکی زۆر ئامرازێکی دەسەڵاتی سیاسی بوو، پارڤێنوییەکی شێتی پارە هەنگاو دەنێت و دێتە پێش).

ساختەکاری لە مێژە تایبەتمەندییەکی سەرمایەداری بەریتانیا بووە. فریدریش ئەنگڵس لە کتێبی(دۆخی چینی کرێکار لە ئینگلتەرا – ١٨٤٥)دا باسی لێوەکردووە کە چۆن لە مانچستەردا، "ساختەکاری لە فرۆشتنی هەموو جۆرەکانی شتومەکدا ئەنجام دەدرێت: فالینە، و گۆڕەوی و،، هتد، دوای یەکەم شۆردن دەچنە ئاو".

لە وەڵامی پرسیاری "ئایا دراوی کریپتۆ ساختەکارییە "؟!. ئیلۆن ماسک وەڵامی دەداتەوە: بەڵێ(دراوی کریپتۆ ساختەکارییە/ ف[illegible] 3/).

کەچی هەر ئەم سەرمایەدارە ساختەکارە خۆی گەمەی بە نرخی دراوی کریپتۆ دەکردو خەڵکی فریودەدا، بەمە ملیارەها دولاری چنگ کەوت.

تایبەتمەندێکی سەرمایەداری سەردەمی ئێمە هەژمونی سەرمایەی وەهمی ساختەکارییە بەسەر جیهاندا، کە جیهانێکی موازی/ هاوتەریبە بە جیهانی سەرمایەداری ڕاستەقینە.

دوێنی ڕۆژی هەینی دۆناڵد ترەمپ، سەرۆکی ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا، دروستکردنی یەدەگێکی ستراتیژی لە سامانی دیجیتاڵی ڕادەگەیەنێت. ترەمپ گووتی: ئەمریکا دەبێتە "پایتەختی دراوی کریپتۆی جیهان"، ئەو دراوەی کە بە ڕای ماسک ساختەکارییە. ئەو هەواڵە لە دوێنێوە هەڵکشان و داکشانی بە نرخی بۆرسەکان و پشکەکان و دراوی کریپتۆ کردووە، زیانی ملیارەها دۆلاری لە بازاڕەی دراو

داوە /٤.
بەڵام سۆسیالیستەکان ڕایان وایە کە: کاتێک چەتەی کێڵگەکەتی سووتاند و دەستیان بەسەر موڵک و ماڵەکەتا گرت و کەسوکارتی ڕفاند، نا بێت ئەوەت بەلاوە گرنگ بێ کە چەتەکان چۆن غەنیمەکان دابەشدەکەن.
ئەمە وەسفێکی دروستە بۆ ئارگیومێنتەکەی مارکس کە دەڵێت: "ئەگەر سەرمایەدار خاوەنی ئەو سەرمایە بێت کە کاریان پێدەکات، ئەوا تەواوی زێدەبەهاکە دەخاتە گیرفانی خۆیەوە، ئیدی بە هیچ شێوەیەک بۆ کرێکار گرنگ نییە، ئایا سەرمایەدار هەمووی بۆ خۆی دەبات، یان دەبێت بەشێکی بدات بە کەسی دووەم و سێیەم".
بێگومان ئەم هەرەسەی بازاڕی دراو و بۆرسەکان ڕاستەوخۆ زیانی بۆ چینی کرێکاران نییە کە خاوەنی پشک و دراوی دیجیتاڵ/ کریپتۆ نین، ئەوە چینی مامناوەندە زیانی بەردەکەوێت، بەڵام ناڕاستەوخۆ کاتێ ئابووری ئەمەریکا دەچێتە خولی ڕکود، بژێوی بۆ چینی کرێکاران سەختر دەبێ. گەمە ئابوورییەکەی ئەم چەند ڕۆژەی حکومەتی ئەمەریکا بە سەرکردایەتی ترامپ، وەک خۆی دەڵێ بۆ کەمکردنەوەی قەرزی دەوڵەتی ئەمریکایە، و ناچار ئابووری بە خولێکی ڕاگوزاریدا تێپەڕ دەبێ، بەڵام ئەم گەمەیە ناڕاستەوخۆ زیانی گەورە بە بژێوی چینی کرێکاران و ه□زاران دەگەێنێ.

1/ لە ئەفسانەدا کاتێک دایدالۆس و کوڕەکەی ئیکارۆس دەخرێنە زیندانەوە، دایدالۆس لە مۆم و پەڕ بۆ خۆی و کوڕەکەی باڵ دروست دەکا تا پێی بفڕن و لە زیندان نەجاتیان بێ. دایدالۆس بە ئیکارۆس دەڵێ کە نا بێ زۆر بەرز بفڕێ بەڵام ئیکارۆس دەیەوێ بەرزتر و بەرزتر بەرەو خۆر بفڕێ. بەهۆی گەرمای خۆر مۆمەکە دەتوێتەوە و ئیکارۆس دەکەوێتە ناو دەریا.
2/ پارڤێنیر کەسێکە کە تاڕادەیەک تازە بووە بە چینێکی ئابووری ک□م□□□ایەتی پلە بەرز. وشەکە لە زمانی فەرەنسی وەرگیراوە؛ parvenir مانای:(هاتنە پێش، گەیشتن، توانیان شتێک بکەن) دەگەێنێ.
3/ گفتوگۆ لەتەک (ئیلۆن ماسک)دەربارەی دراوە کریپتۆکانی وەک دۆجکۆین. ماسک دانبەوەدا دەنێ کە دراوە کریپتۆکانی وەک دۆجکۆین ساختەکاری و فێڵە – hustle meaning : fraud / swindle / cheat-، کەچی خۆشی کڕین و فرۆشتنی بە دراوەکان دەکرد، و لە سایتی X پرۆپاگاندەی بۆ دەکردن.
٤/
/ MAR 8, 2025 – لەلایەن ئەندرۆ ڕ.چۆو – کات / by – MAR 8, 2025
Andrew R.Chow – Tim